

Tredje söndagen i advent

Predikan 2025-12-14

Kyrkoherde Sten Rydh, Evangelisk-lutherska kyrkan i Sverige.

Dagens ämne: Herrens vägröjare

Epistel: Rom. 15:4–13, Ett överflödande hopp

Evangelium: Matt. 11:2–10, Jesu vittnesbörd om Johannes

I Guds, Faderns + och Sonens och den Helige Andes, namn. Amen.

Bön. Käre himmelske Fader! Vi tackar dig att du sände Johannes döparen för att bereda vägen för Herren och så göra våra krokiga stigar räta. Tack för att han i den helige Andes kraft bär fram ditt heliga ord också till oss idag. Genom din Son, Jesus Kristus, vår Herre och Frälsare. Amen.

Predikotext 3:e årg.: Luk. 3:1–15, Bereden väg för Herren.

I kejsar Tiberius femtonde regeringsår, när Pontius Pilatus var ståthållare i Judeen, Herodes landsfurste i Galileen, hans bror Filippus i Itureen och Trachonitislandet och Lysanias i Abilene, 2 och när Hannas och Kaifas var överstepräster, då kom Guds ord till Sakarias son Johannes i öknen. 3 Han gick ut i hela området runt Jordan och förkunnade omvändelsens dop till syndernas förlåtelse, 4 som det står skrivet i boken med profeten Jesajas ord:

”En röst ropar i öknen: Bana väg för Herren, gör stigarna raka för honom! 5 Varje dal ska fyllas, alla berg och höjder sänkas. Det krokiga ska rätas, ojämna vägar ska jämnas. 6 Och alla människor ska se Guds frälsning.”

7 Han sade nu till folket som kom ut för att döpas av honom: ”Huggormsyngel! Vem har visat er att ni ska fly den kommande vredesdomen? 8 Bär då sådan frukt som hör till omvändelsen. Och börja inte säga inom er: Vi har Abraham till far. För jag säger er att Gud kan väcka upp barn åt Abraham ur dessa stenar. 9 Yxan är redan satt till roten på träden. Varje träd som inte bär god frukt huggs bort och kastas i elden.”

10 Folket frågade honom: ”Vad ska vi då göra?” 11 Han svarade dem: ”Den som har två tunikor ska dela med sig till den som ingen har, och den som har mat ska göra på samma sätt.” 12 Även tullindrivare kom för att bli döpta, och de frågade honom: ”Mästare, vad ska vi göra?” 13 Han svarade dem: ”Kräv inte mer än vad som är bestämt.” 14 Även soldater frågade honom: ”Och vi, vad ska vi göra?” Han svarade dem: ”Pressa inte pengar från någon med våld eller lögn, utan nöj er med er lön!” 15 Folket gick där i förväntan, och alla undrade i sina hjärtan om inte Johannes kunde vara Messias.

Dagens texter handlar om Johannes döparen. Han kom för att bereda vägen för Jesus. Han predikade först lagens stränga ord. Han kallade åhörarna för ”huggormsyngel”. Han talade om Guds vrede och domen. Om Johannes hade framträtt idag skulle han troligen blivit åtalad och människorna skulle förfäras över en sådan ohyfsad och dömande predikant. Men så var det faktiskt också på Johannes tid. Det dröjde inte länge förrän hans fiender lyckades få honom dömd till fängelse och senare blev han också avrättad. Kung Herodes ville gärna lyssna på honom, men när han predikade mot kungens äktenskap med sin brors hustru gick det för långt. Hustrun blev hatisk mot Johannes och lyckades få honom avrättad. Hans avhuggna huvud bars fram på ett fat inför alla bordsgästerna.

Vi menar oss leva i en mera upplyst tid. Men vi behöver inte resa långt bort för att få uppleva krigets fasor. Ja, i vårt eget land lockas unga pojkar tidigt in i kriminalitet och

skjutningar med löfte om penningbelöningar. Den som liksom Johannes på allvar håller fast vid Guds lag och vågar förkunna den med kraft riskerar att bli både hånad och straffad. Den moderna människans s.k. ”upplysning” visar sig då vara samma slags motstånd mot Guds ord som Johannes och Jesu egna apostlar fick uppleva. Man har inte förstått att det är Guds ord som är ljuset som vill lysa in i människans av synden förmörkade hjärta. Istället anser man att det är människans förnuft och förstånd som är ljuset, som har rätt att döma och förkasta Guds eget ord. Om allt detta säger Johannes också idag: *”Huggormsyngel! Vem har visat er att ni ska fly den kommande vredesdomen?”* (v. 7)

Dagens predikotext inleds med några historiska fakta. Johannes var ingen sagofigur. Han var en historisk person som framträdde med sin förkunnelse i öknen nära floden Jordan i Israel. Bibelkritikerna har ofta påstått att Bibelns uppgifter om Johannes och Jesus var felaktiga och påhittade av lärjungarna. Ja, den radikala, liberala teologin ifrågasätter så gott som alla bibliska, historiska uppgifter. Men låt oss just därför se vad vår text säger och jämföra den med den profana historiens uppgifter.

Johannes döparen var son till Sakarias och Elisabeth och släkt med jungfru Maria. Han föddes sex månader före Jesus. Årtalet då Johannes började predika kan vi bestämma ganska exakt enligt uppgifterna hos den noggranne läkaren Lukas. Det var sannolikt år 26 i den romerske kejsaren Tiberius 15:e regeringsår. Pontius Pilatus var ståthållare år 26–36 i Judéen, och det var han som efter några år lät korsfästa Jesus. Herodes Antipas var son till Herodes den store, vilken mördade alla de små pojkar runt Betlehem efter Jesu födelse. Antipas regerade över Galileen och Jesus kallade honom ”den där räven”. Han fängslade Johannes döparen och höll honom fången i fästningen Makerus vid döda havet. Han avsattes av den grymme kejsar Caligula år 39 och slutade sina dagar i Lyon. Antipas bror, som också nämns här, var den Filippus, vars hustru Herodes hade gift sig med. Dessutom nämns landsfurstens Lysanias och sedan överstepräster Hannas och Kaifas, vilka i spetsen för stora rådet dömde Jesus till döden enligt judisk lag innan de överlämnade honom till Pilatus som dömde Jesus enligt romersk lag. Kaifas var överstepräst åren 18–36.

Så visar vår predikotext med stor tydlighet att Bibeln skildrar faktiska, historiska händelser. Det gäller också historien i gamla testamentet. Lukas upprepar t.ex. i vår text en känd profetia av profeten Jesaja, som levde omkring 700 år tidigare. Jesaja skrev orden:

”En röst ropar i öknen: Bana väg för Herren, gör stigarna raka för honom! Varje dal ska fyllas, alla berg och höjder sänkas. Det krokiga ska rätas, ojämna vägar ska jämnas. Och alla människor ska se Guds frälsning” (Jes. 40:3-5).

Denna profetia står i andra delen av Jesajaboken (kap. 40 ff), där profeten talar om Herrens tjänare som skall komma och predika om frälsningen. I kapitel 53 skriver Jesaja om hans lidande och död för vår skull: *”Vi gick alla vilse som får, var och en gick sin egen väg. Men all vår skuld lade Herren på honom. Han blev misshandlad, men han ödmjukade sig och öppnade inte sin mun. Som ett lamm som förs bort för att slaktas, som ett får som är tyst inför dem som klippar det, så öppnade han inte sin mun”* (Jes. 53:6f).

Denna predikan hos Jesaja fick sin uppfyllelse i vår text när Johannes kom och beredde vägen för Jesus. De krokiga stigarna och ojämna vägarna var en bild av människans synd. Men dessa krokiga stigar skall rätas ut och de ojämna vägarna ska jämnas. Det står i vår text att *”Folket gick där i förväntan, och alla undrade i sina hjärtan om inte Johannes kunde vara Messias”* (v. 15).

De som då fortsatte att lyssna på Jesus ord och tog emot det i sina hjärtan fick uppleva att allt Johannes hade predikat var sant. Både lagens stränghet och evangeliets milda förlåtelse var nödvändiga. Så förberedde Johannes döparen Kristi ankomst och den stora julglädjen. Det skedde genom att Johannes också predikade evangelium om Jesus och sade: *”Se Guds*

lamm, som tar bort världens synd” (Joh. 1:29). Johannes döpte inte bara till bättring och omvändelse, utan också till syndernas förlåtelse. Så innebär evangeliets historiska berättelser också att Jesus Kristus var en verklig människa som föddes på julnatten i Betlehem av jungfru Maria och som under drygt 30 år verkade på en rad kända platser i Israel. Han invigdes till sitt ämbete genom att Johannes döpte honom och under några år gick han sedan runt i landet, predikade om Guds rike och gjorde många under. Han utsåg också de tolv apostlarna som fick den viktiga uppgiften att i den helige Andes kraft predika och undervisa om allt vad Jesus gjorde och lärde. Så dog han i Jerusalem, avrättad på ett kors. Men detta gjorde han för att frälsa världen. ”Det var våra synder han bar”, skriver Jesaja. Och aposteln Johannes återger Jesu egna ord: ”Så älskade Gud världen att han utgav sin enfödde Son, för att var och en som tror på honom inte ska gå förlorad utan ha evigt liv. Gud har inte sänt sin Son till världen för att döma världen, utan för att världen ska bli frälst genom honom. Den som tror på honom blir inte dömd. Men den som inte tror är redan dömd, eftersom han inte tror på Guds enfödde Sons namn” (Joh. 3:16–18).

Detta evangelium predikas här idag, just nu, på Guds egen befallning. Han vill genom lagens ord av Johannes döparen döma alla våra synder så att vi ser hur krokiga våra stigar och hur ojämna våra vägar är. Men genom sitt lidande och sin död gör Jesus dem raka och jämna. Han skänker oss detta i dopet, i avlösningen och i den heliga nattvarden genom sin kropp och sitt blod. Där försäkrar han oss om att alla våra synder är förlättna. Där får vi del av hans egen rättfärdighet medan han tar hand om vår synd.

Men de som menar sig själva vara rättfärdiga har ingen del i detta. Om dem säger Johannes: ”*Börja inte säga inom er: Vi har Abraham till far. För jag säger er att Gud kan väcka upp barn åt Abraham ur dessa stenar. Yxan är redan satt till roten på träden. Varje träd som inte bär god frukt huggs bort och kastas i elden*” (v. 8f).

Därför är det nödvändigt att lagens stränga ord först förkunnas. Till varje människa ska det sägas att Gud kräver en fullkomlig lydnad för hans bud. I vårt hjärta ska vi endast ha den sanne Guden och ingen annan. Vi ska frukta och älska honom över allting. Vi ska hålla hans ord heligt och gärna höra det och lära oss det. Och vi ska älska vår nästa som oss själva. Vi ska hedra och lyda våra föräldrar och hjälpa dem när de blir gamla och svaga. Vi ska vara trogna mot vår make eller maka och hålla det bibliska äktenskapet i ära. Vi ska uppträda vänligt och hjälpsamt med kärlek, inte bara mot våra vänner utan också mot sådana som är våra ovänner. Ja, vi ska rannsaka våra samveten inför alla Guds bud. Så skall vi bekänna vår stora synd och be Gud och även vår nästa om förlåtelse när vi syndat. Allt detta lär oss Johannes döparen idag.

Men han stannar inte vid lagens ord. De kan inte föra oss in i himlen. Lagen kan inte frälsa oss. Därför måste vi lägga lagen helt åt sidan och se hur Johannes pekar på Jesus Kristus och säger: ”*Se Guds Lamm som tar bort världens synd!*” (Joh. 1:29). ”*Jag är inte Messias, jag är sänd framför honom. Brudgum är den som har bruden. Men brudgummens vän står där och lyssnar till honom, och han gläder sig över brudgummens röst. Den glädjen är nu min helt och fullt. Han måste bli större och jag mindre*” (Joh. 3:28ff).

Amen.

Bön. Lovad vare Gud och välsignad i evighet, som med sitt ord har tröstat, lärt, förmanat och varnat oss. Hans helige Ande stadfäste ordet i våra hjärtan, att vi inte må vara glömska hörare, utan ordets görare, och så dagligen tillväxa i tro, hopp, kärlek och tålmod intill änden, och bli evigt saliga. Genom Jesus Kristus, vår Herre och Frälsare. Amen.